

Omamekaanikko on vähän kuin autokirurgi – URAJUTTUJA osa 7

Mihin ammatillinen koulutus voi viedä ja millaisiin töihin sen kautta voi päästä? Jokaisessa jaksossa juontaja Maija Peltomäen vieraaksi saapuu yksi ammattikoulun käynyt tai sitä käyvä henkilö kertomaan oman uratarinansa. Miten haaveista tuli totta vai tuliko sittenkään? Sarja on tuotettu osana Keski-Suomen Ely-keskuksen rahoittamaa (ESR) Satauraa ammatillisesta! -hanketta.

Podcast-vieraaksemme saapui Vesa Jutila. Vesa toimii omamekaanikkona autoliikkeessä. Hän on aina ollut kiinnostunut autoista ja tekniikasta. Opiskelu-urallaan hän valmistui ensin autoasentajaksi ja myöhemmin oppisopimuksella ajoneuvosähkömekaanikoksi. Omamekaanikkona hänellä on mahdollisuus kouluttautua työn ohessa; päästä ajamaan ja testaamaan uusimpia autoja sekä kuulemaan uusimmista tekniikoista. Ala on lujaa eteenpäin kulkeva: tällä hetkellä mm. hybridi- ja sähköautot haastavat oppimaan uutta ja kehittämään osaamista. Mitä omamekaanikko tekee? Millaista osaamista omamekaanikkona tarvitsee? Miksi hyvät vuorovaikutustaidot ovat teknisen ja vianhaun osaamisen lisäksi tärkeitä? Tarvitseeko työssä lehmän hermot?

Äänitteen kesto: 20 min

MP: Maija Peltomäki, juontaja

VJ: Vesa Jutila, vieras

[tunnusmusiikki alkaa soida]

MP: Hei, tervetuloa kuuntelemaan URAJUTTUJA podcastia. Minä olen Maija Peltomäki ja toimin tämän podcast-sarjan juontajana. Tämän podcastin tarkoituksena on tuoda esille monipuolisesti erilaisia uratarinoita: minne ihmiset ovat löytäneet tiensä ammatillisen koulutuksen jälkeen. Hyppää mukaan!

[tunnusmusiikki alkaa soida]

MP: Tänään meillä on vieraana Vesa Jutila, tervetuloa.

VJ: Kiitos.

MP: Lähdetään ihan alkuus siitä, että kertoisit vähän, että mikä on sun opiskelu-ura ja mitä olet opiskellut.

VJ: Joo, elikä yläasteen jälkeen siirryin tänne WinNovaan, tonne ajoneuvoasentajapuolelle opiskelemaan. Ja se oli tää kolmevuotinen tutkinto, ja sieltä 2003 olen valmistunut. Ja tota sen jälkeen suoritin armeijan ja sitte siirryin tonne Jalasjärven aikuiskoulutuskeskukseen, missä kävin sitte ajoneuvosähkömekaanikon tutkinnon suorittamassa. Ja se oli oppisopimuksella eli töiden ohessa.

MP: Kauanko tää koulutus kesti, minkä sit siel Jalasjärvellä kävit?

VJ: Se oli puoltoista vuotta.

MP: Joo. No sitte vähän, jos aattelee, et kerroit tässä, mitä sä oot opiskellut, niin kerro vähän työurastasi, missä olet ollut töissä? Jos aattelee nyt näitä opintoja tai niiden välissä ja sen jälkeen.

VJ: Joo, no ehkä tos, no jos miettii iha opiskeluaikasia, ni oon ollut tossa Prismassa vähän töissä opiskeluiden ohella ja sit Porin teatterissa. Ja nykyään sitte tuolla AutoPalinilla, missä suoritin tän

oppisopimusopiskelun ja sinne oon jäänyki sit, ja siellä tuli tämän vuoden tammikuussa 17 vuotta täyteen.

MP: Ahaa eli sul on jo aika pitkä ura sitte.

VJ: Joo on siinä muutama vuosi vierähtänyt.

MP: Joo, palataan siihen sitte myöhemmin vielä tarkemmin. Mut sanoit Porin teatterista, ni pakko tarttuu siihen. Mitä Porin teatterilla oot tehnyt?

VJ : Siellä ollut tota, sen valoheittäjän käyttäjänä, eli näyttänyt siel isolla spottivalolla noita esiintyjä. Ja jonkin verran sitte tätä lavasteiden siirtelytoughua, ollu siinä mukana vähän auttamassa.

MP: Okei mielenkiintoista. Kerkesitkö olee pitkään siellä?

VJ: Kyllä mä siinä useemman vuoden olin, tommost ilta- ja viikonlopputyötä.

MP: Joo. No aika monipuolisesti oot tehny niinku työkeikkojaki erilaisii.

VJ: Joo, juu.

MP: Joo. No miten sanoisit et, miten sinusta tuli sinä. Eli nyt oot kertonut vähä, et mitä sä oot opiskellut ja olet ollut vähä erilaisis työpaikoissa, niin osaatko sanoo sitä tavallaan polkua.

VJ: Kyl se varmaa juontaa juurensa tosta, kun oma isä on ollut autoalalla, niin siinä sitte tietysti seurannut sivusta sitä. Hän on tehny aina ja niinku käsistä ollu taitava, ja paljon autojen parissa ollut ja omassa kotitallissa, hän on tehnyt siellä, ni siin oon seurannut vierestä ja ollut mukana auttamassa. Ni kyl se pitkälti siitä sitte juontaa juurensa, et sitä kautta tullu se kiinnostus siihen itselleki.

MP: Eli kipinä on tullut sit jo lapsena kotoa.

VJ: Joo kyllä.

MP: Joo. Ootko ollut sillon mukana auttaas, ku isä on jotain autoja rassailut?

VJ: Juu oon, kyl mä siel tallissa oon ollu mukana.

MP: Joo. Eli osa ollut ehkä vähän tuttuuki, sit ku kouluu tullu, ni on tiennyt jotain asioita jo valmiiksiki .

VJ: Joo osittain kyllä.

MP: No, väläytit tossa vähän jo, et oot siel AutoPalinilla ollu jo pitkän aikaa, niin miten päädyit, sitten nykyiseen työhösi?

VJ: Joo, eli kyl mä sielä opiskeluaikana jo olin. Työharjoitteluja suorittamassa, samaten kesätöissä olen siellä ollut. Ja sitte, ku valmistuin, ni sitte menin kyselemään, et olisko töitä tarjolla, nyt ois paperit taskussa, ja sieltä sit tarjottiin ja ehdotettiin tämmöstä oppisopimusmahdollisuutta. Et haluaisitko vähän lisäkoulutautuu vielä, et se o sitä tulevaisuutta kuitenkin tää, niinko diagnosointi- ja sähkötyöt, et niist on niin ku tekijöistä pulaa. Ja kyl mä innostuin siitä, ja sovittiin sitte, että sitä kautta lähdetään sitä työtä rakentaa siitä.

MP: Kerroitkin tässä, et oot ollu työssäoppimassa ja tavallaan siitä se on lähteny, eli semmonen tuttuus ja oma aktiivisuus on vaikuttanu ehkä siinä taustalla työllistymiseen.

VJ: Joo, joo kyl mä sanosin et se. Just noi työssäoppimisjaksot, kyl ne on tietysti tärkeitä. Et siellä pystyy näyttämään sitte itsestään, niin ku omat taitonsa ja osaamisensa ja tämmöset. Ni, kyl ne työnantaja usein huomaa.

MP: Mm, eli se ensivaikutelma tavallaan syntyy sit jo siellä.

VJ: Joo, kyllä.

MP: No, oikeastaan vähän vastasitkin tohon jo, mitä mä olisin seuraavaks kysynyt. Miten päädyit koulusta töihin, että ne tuli vähän niinku limittäin, eikö?

VJ: Joo ne tuli vähä siinä limittäin, kyllä.

MP: Joo. No mitä ajattelisit, minkälaisia eväitä tää ammatillinen koulutus on antanut sulle sitte työelämään? Koska sä oot niinku käynyt perustutkinnon ja sit vie lisää kouluttautunut siihen päälle, niin mitä sä ajattelisit tästä?

VJ: No joo, kyllähän se tietysti sitä teknistä osaamista tuo sitte tuo opiskelu. Ja käydään läpi tällaisia perusasioita ja perustekniikkaa niinku ajoneuvoista. Vaikka kyllähän se sit just näe työssäoppimisjaksot, mitä työpaikalla tehdään, ni ne on myös todella opettavaisii tilanteita, koska siellä on se todellinen tilanne ja niit todellisii vikoja ja tapauksia. Mutta tuo, kyllä siitä koulutuksesta sen peruspohjan saa, et miten se auto niin sanotusti toimii ja miten sieltä jotain puretaan ja kasataan ja tehdään.

MP: Et varmaan käytännössä sit tulee eteen tavallaan ne sit, niinku sanoitki, että oikeesti se tilanne, et joku osa hajoo tai joku paikka hajoo ja sit täytyy pystyy ratkasemaan ne.

VJ: Joo, joo kyllä.

MP: Joo. Mutta koet, et hyvät eväät oot saanut?

VJ: Kyllä sieltä hyvät eväät oon saanut juu. Sillain ihan tota välikommenttina hauska, et tos oli Niilo Mykrä, ketä oli omakin opettajani, opettanut mun isääni myös täällä. Et hän on, hän oli ihan hauska mennä sillai sitte .

MP: Joo, pitkän linjan opettaja.

VJ: Kyllä.

MP: Joo.

VJ: Ja nykyään hän on minun asiakkaani, tämä opettaja.

MP: Noni. Ympyrä sulkeutuu. [naurahtaa]

VJ: Joo.

MP: Joo. No mennään vähän sitte, tähän sun nykyiseen työpaikkaasi. Kerro vähän jotenkin, joillakin lauseilla omasta tämänhetkisestä työstäsi.

VJ: Joo, elikkä tosiaan Volvo-merkin parissa tulee töitä tehtyä omamekaanikkona. Mikä on tällainen Volvon konsepti, mikä tarkoittaa sitä, että mekaanikko hoitaa niin sanotusti tän koko paletin. Eli asiakas kun ottaa yhteyttä, ni se soittaa suoraan minulle, mä teen ajanvarauksen, kerron hänelle hinta-arviot, hän tuo auton, mä otan avaimet vastaan, hoidan sen työn, soitan et auto on kunnossa ja kun hän noutaa autoaan, ni tuo laskutan ja tällä hetkellä myöskin rahastan. Et se on tällainen suora palvelu siinä sitten, mekaanikon ja asiakkaan välillä.

MP: Et aika monipuolinen, jos aattelee vähän niinku koko sen kaaren, mitä se auto, auto tulee ja noudetaan, ni hoidat sen.

VJ: On, on se tosi, et muuttunut siitä. Jos ennen oli tosiaan niinku niin sanottu työjohtaja, ketä ottaa sen vastaan sen varauksen ja auton ja tuo mekaanikolle, että tee tämä työ. Ja sä teet sen työn ja viet paperit pois, etsä ees nähnyt asiakasta. Mut nykyään se on muuttunut, et se on tää niinku, Volvon tapa, miten ne haluaa hoitaa tän.

MP: No mitä sä ajattelet, mikä on parasta sun nykyisessä työssäsi?

VJ: Kyl se varmaan on varmasti tossa, kun autot kiinnostaa ja tekniikka, ni siin on aika eturintamassa. Näkee nuo autoalan uutuuudet, uudistukset. Ja tuo koulutuksien myötä pääsee ihan ensimmäisenä näkemään ja ajamaan ja testaamaan tämmösiä juttuja, mitkä on tulossa. Ja tekniikoista kuulemaan, että kyl se on iha mielenkiintosta.

MP: Hyvin kehittyvä ala.

VJ: On, on vauhti on luja tällä hetkellä.

MP: Joo, no nyt päästäänkin oikeestaan seuraavaan kysymykseen, mitä mun teki mieli jo ennakkoon vähän tos edellises jo kysyy. Mutta mitä osaamista sun työsi vaatii?

VJ: No se on aika monipuolista tietysti tänä päivänä. Että varsinkin, jos nyt omalla kohdalla mietin, että hoidan tosiaan tämmösiä diagnosointitöitä. Et jos autoon tulee joku häiriö, häiriövalo syttyy, sähkövika tai joku muu, niin pystyy sitä tutkimaan, diagnosoimaan. Tai jos on hybridauto, sähköauto, ne vaatii tietynlaiset erityisluvat, että niitä saa korjata. Et kaikki vaatii opiskelua ja kurssitusta aika paljon.

MP: Eli käytkö sä työn ohella paljon myös sit tämmösiä niin sanottuja täydennyskoulutuksia?

VJ: Joo eli maahantuojan puolesta on paljon koulutuksia. Että tietysti aina, kun tulee uus malli, on uutuuskoulutukset. Jea sit lisäksi meillä on Volvon puolesta tämmösiä taitotasoja, mitkä pitää päivittää kolmen vuoden välein: ykkösest neloseen, mikä määrittää vähän, mitä töitä sä saat tehdä siihen autoon. Ne on ihan tota, joutuu niinku kokeenomaisesti suorittamaan ja läpäisemään testit. Samaten sitte hybridautoihin, sähköautoihin koulutukset ja kokeet joudut suorittamaan, että sä saat koskea ja korjata niitä autoja. Että kuitenkin aika tarkkaa toimintaa.

MP: Se on vähän niinku olisi auton ensiapukortti, joka täytyy uusii tietyin väliajoin.

VJ: Vähä niinku joo, kyllä.

MP: Joo. Mielenkiintoinen, olisinki kysynyt juurikin tosta, ku on hybridautoi ja on sähköautoi. Et varmasti on niinku erilaisia ja niihin omat laitteet jo. Et tuntuu, et omaki auto on semmone, et vaan tietokoneiden kautta pystytään jotain asioit hoitamaan [VJ: Naurahtaa]. Et ei oo tavallaan enää sitä, et kädet rasvaan ja rupeetpas tekemään itse niitä.

VJ: Juu, on se aika paljon muuttunut juurikin tähän, et tota ei itsellä päivää, etten tarvis tietokonetta apuvälineenä, kun etsin sitä vikaa. Et ilman sitä on ihan mahdotonta, koska on niin paljon toiminnallisuuksia nykypäivän autoissa. Että kyllä se vaatii sitä atk-puolen osaamista myös siinä mielessä sitten, että pitää hallita nää testerin käytöt ja järjestelmät, et niitäkin on aika paljon.

MP: Voisko sanoo, että mikään päivä ei oo samanlainen?

VJ: No voi sanoa kyllä.

MP: Joo, kuulostaa siltä. No luettelit tässä, et vaatii paljon monipuolista osaamista ja kouluttautumista ja päivittämistä sun työ, ni mitä sä aattelisit, että minkälainen tyyppi niin sanotusti pärjää sun työssäsi?

VJ: Noh, tietysti tarvii olla, omata käden taitoja. Ja tota rauhallinen ja pitkäjänteinen, koska välillä ne viat voi olla aika kinkkisiä. Ja voi ottaa oikeesti tunteja, ehkä jopa päiviä, et sä pystyt löytämään jonkun vian jostakin, ni tota sanoisin ehkä hyvät hermot on ainaki hyvä [naurahtaa].

MP: Joo ja sä kerroit täs, et on paljon myös sitä, tavallaan sen asiakasrajapinnan kans toimitaan, ni varmaan hyvät vuorovaikutustaidotkin on tärkeet?

MP: Joo, kyl sekin on tärkeetä juu. Ja kyl siihenkin tietysti meillä tarjotaan koulutuksia, et miten kuuluisi toimia. Koska ennen ollaan oltu tavallisia mekaanikkoja ja sit pitääkin alkaa asiakkaiden kans toimia, ni ollaan me siihen sit tietysti saatu kans koulutuksia, että miten ois hyvä toimia.

MP: Pakko kysyy, semmonen vähän random-kysymys. Kun sanoit siit, et joskus saattaa olla tunteja tai päiviäkin mennä, et joku vika löytyy. Niin ymmärtääkö asiakas sitte sen, jos aattelee et auto joutuukin olemaan pidempää, et saadaan tavallaan se vika selville, et se ei välttämättä olekaan niin, että okei et nyt vaihdetaan öljyt ja thats it ja nyt auto lähtee eteenpäin, vaan on jotain muuta.

VJ: No kyl ne, aika hyvin sen ymmärtää. Tietysti se vaatii sitte sitä selittämistä. Ja ehkä siin on vaikein se, et sä osaat selittää sen vähä niin ku sillain, maallikon sanoin sen vian. Et jos mä alan puhuu kauheen teknisillä termeillä asioista, ni ei se kerro ihmiselle välttämättä mitään. Niin se siin on ehkä se vaikein osuus, et miettii sitä, että miten mä nyt kerron sen, et kaikki ymmärtää, mistä mä puhun. Mut kyl ne sen aika usein, sitte ku sen vaan osaa selittää ja perustella, et tää on nyt tämmönen haasteellinen tapaus. Ja just, et niit tosiaan yksiköitä, mitkä on pienii tietokoneita, voi olla siin autos 40 kappaletta ja jokaisessa menee johtosarjoja, johtoja ympäri autoo todella paljon, ja kaikkee. Niin kyllä ne sen sitten ymmärtää.

MP: No toiki kuulostaa siltä, et tosi hyvä vuorovaikutustaidot täytyy olla, että sen asiakkaan kans, voi käydä ne asiat läpi.

VJ: Joo, kyllä.

MP: Joo. Mielenkiintosta. No tota sitte, siirrytään vähän toisenlaisiin kysymyksiin. Ja semmone, mikä ehkä voi olla joskus vaikee miettiä. Että mikä on semmonen asia tai taito, jota ajattelet itsessäsi, et mä oon siitä ylpee ja missä mä olen hyvä?

VJ: Joo, oha se vähä vaikee kysymys [nurahtaa].

MP: Mitä sä ajattelisit, mikä vois olla semmonen?

VJ: No, jos tohon nyt omaa alaa miettii, ni ainaki varmaa tämmöne vianhaku; tämmöne, et löytää niit vikoja sielt autosta aika hyvin. Että tuo, et kyl ne kaikki on kuntoo tullu tähä asti.

MP: Kyllä, et semmone näppituntuma autoihin on.

VJ: Nii.,

MP: Joo. Ja sit mä kuulostelin tossa, et sä sanoit että vaatii erityisesti pitkää pinnaa ja hermoja. Taidat olla sitte siinä työskennellessä hyvin tämmöne lehmän hermone .

VJ: Nii, ainaki yritän olla [nurahtaa].

MP: Nii, joo, ku sitä se vaatii.

VJ: Kyllä.

MP: Joo. No mennää hei tämmösiin hauskoihin sekuntikysymyksiin eli mä kysyn täältä muutamia tämmösiä, vähän näiden aiheiden ulkopuolelta, mitä ollaan nyt puhuttu kysymyksiä. Ja saat vastata heti, mitä sul tulee ensimmäiseksi mieleen. Ootko valmis?

VJ: Joo.

MP: Joo. Lapsuuden haaveammatti?

VJ: Aivokirurgi.

MP: Ooo, vau. Nyt on pakko saada tehä lisäkysymys tähän perään, et mistä tämmönen?

VJ: Mä en oikeestaan itsekään tiedä. Mut tota tollee mä oon kirjottanu ala-asteella tarrakuvakirjaan, kun on ollut ja siel on sit kaikkee, sinne mä oon raapustellut tämmösen.

MP: Okei, mielenkiintonen. Mä aattelin, et jos tähän on joku tarina taustalla.

VJ: Emmä itte kans, en oikee, oisko se ollut kolmannella luokalla, ku mä oon ollut, ku oon tämmösen raapustanut. Mistä on silloin sit tullukaa? [naurahtaa].

MP: Nyt sä oot vähä niin ku autokirurgi.

VJ: Nii, vähä niin ku juu, kyllä.

MP: Joo. No, missä olet erityisen hyvä?

VJ: Ruoan laittamisessa [naurahtaa].

MP: Mikä on bravuuriruoka, pakko kysyä.

VJ: No, emmä tiä, onko semmost. Mä tykkään kokeil kaikkii erilaisia aina enemmänki.

MP: Joo. No missä olisi kehitettävää?

VJ: Varmaan tommonen, tota kärsivällisyyttä asioiden suhteen. Välil on vähä semmone, jos jotaki halua tehdä tai tapahtuvan, odottaa et se tapahtuis vähän liiankin nopeesti. Ni vähä semmosta kärsivällisyyttä tarvis välillä.

MP: Joo, no mikä on sun intohimo?

VJ: Kuntoilu on aika lähellä sydäntä, ollu aina.

MP: Joo. No mistä turhautut?

VJ: Varmaan vähän tähän samaan kastiin, mitä tos sanoinki just. Et ku asiat tota just, on miettinyt, et pitäs mennä tällä tavalla, itel on mieles semmone tapa, miten se kuuluis mennä, ja sitku se ei meekää sil omalla tavalla, ni tota se on ehkä vähän semmone.

MP: Turhauttaa.

VJ: Nii.

MP: Joo. No mikä saa sut nauramaan?

VJ: Kyl ne nuo, omat lapset ja niiden jutustelut ja riemut.

MP: Joo. Mikä on sun salainen pahe?

VJ: Taitaa olla suklaa [nauraa].

MP: Se on aika monella [naurahtaa].

VJ: Joo.

MP: Mikä on sun lempipaikka?

VJ: Sanoisin et, luonnossa yleisesti. Et tykkään ihan olla jossain, metsässä ja luontopoluilla, ja tämmösis käydä.

MP: No sitte tähän lopuksi, mikä olisi sun neuvo ammattikoulussa olevalle itsellesi? Et jos mietit, kun sä oot ollut ammattikoulussa, ni mitä haluat itsellesi näin jälkeinpäin sanoa?

VJ: Kai se olis sitä, et koita jaksaa ja opiskele ahkerasti.

MP: Mm, hyvä neuvo. No entä sitten, mikä olisi neuvosi nyt ammattikoulua käyville opiskelijoille?

VJ: No, tietysti tää sama, et koittaa jaksaa ja opiskella ahkerasti. Ja yhtenä tärkeänä, just tämä tota työssäoppiminen, et kun menee sinne työpaikalle, niin oikeesti käy siellä ja on aktiivinen ja osoittaa sitä kiinnostusta, koska se voi poikii niit kesätöitä ja töitä. Että tässäkin nyt, itte voin sanoo, et mä

olen niitä nähnyt, niitä työharjoittelijoita. Toisia kiinnostaa, toisia ei. Ja kyllä sen sit tietysti usein huomaa, ne ketkä on kiinnostuneita ja osottaa sen, ni heille usein on sitte kesätyöpaikkaa tullut. Ja nyt itseasiassa meillä juuri tuolta, oppisopimuksella just otettiin Ulvilan ammattikoulusta (Sataedusta). Oli työharjoittelussa ja näytti taitonsa, ni hän on meillä töissä.

MP: Joo, oikein hyvä neuvo opiskelijoille.

VJ: Joo, kyllä.

MP: Kiitos haastattelusta.

VJ: Kiitos.

Tämä podcast-jakso on tuotettu osana Keski-Suomen Ely-keskuksen rahoittamaa ESR-hanketta Sata uraa ammatillisesta!. Hanke kehittää koulutuksesta työelämään ja työelämästä koulutukseen siirtymistä tukevia jatkuvan oppimisen menetelmiä ja palveluita. Hanke monipuolistaa koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta sekä yhteistyötä. Hanketta koordinoi Winnova, osatoteuttajia ovat Kankaanpään opisto ja Sataedu.

[tunnusmusiikki alkaa soida]